

PYRAMÍDA

Zbo

190

Zin

encyklopedický časopis moderného

CENA
15 - KCS

človeka

Pstruh potočný

(*Salmo trutta m. fario*) — má sfarbenie buď hnedasté alebo olivovo až trávovozelené, ale aj žltkavé až zlatisté alebo dokonca takmer celkom čierne. Na takomto podklade sú rozosiäte čierne škvrny a obyčajne aj červené, prípadne červenoooranžové (tie bývajú väčšinou obrúbené svetlými dvorcami). Veľkosť a hustota škvŕn môžu byť rôzne, škvrny zasahujú aj na chrbtovú plutvu. Šat pstruha potočného variruje v závislosti od prostredia a je taký rozmanitý, že je takmer nemožné nájsť aj v tom istom potoku dva rovnako sfarbené jedince.

Spomedzi všetkých našich rýb má pstruh potočný najväčšiu schopnosť obstať aj v tých najdivokejších bystrinách. Zistený bol až v ústí Žabieho potoka pod Hincovými plesami vo Vysokých Tatrách, vo výške 1 560 m n. m. Vyžaduje toky s čistou a na kyslík bohatou vodou, dáva prednosť tvrdému dnu s dostatkom vhodných úkrytov. Je značne prispôsobivý a dokáže žiť aj v nížinných tokoch, nie je dokonca neznámou rybou ani v našom úseku Dunaja. Prostredie, v ktorom žije, má vplyv nielen na spomínané pestré sfarbenie, ale aj na jeho veľkosť. V studených, prúdových a na potravu chudobných tokoch dorastá len niečo nad 20 cm a 100 g, v horských

riekach nie sú zriedkavosťou pstruhy dlhé 30 cm a ťažké 300—400 g. V prihodných nížinných tokoch dorastá tento druh ryby až do 60 cm a 1—2 kg, pričom rekordné úlovky dosahujú aj 5 a dokonca až 10 kg hmotnosti.

Na rozdiel od našich ostatných autoktónnych druhov rýb (s výnimkou mieňa) sa pstruh potočný nerozmnožuje na jar, ale na prelome jesene a zimy, od októbra do decembra. (Podobný čas neresu majú aj sivone a sihy, ktoré však nepatria k našim pôvodným rybám, ale sú introdukované.) Pstružie samičky kladú, v závislosti od svojej veľkosti, od 500 do 3 000 ikier. Na dne, zvyčajne medzi kameňmi, sa z nich vyvíjajú malé pstrúžiky, ktoré sa liahnu od februára do marca. Mladý pstruha potočného má, podobne ako ostatné lososovité ryby, typickú juvenilnú kresbu v podobe veľkých, zvislo pretiahnutých tmavých škvŕn. Jej prirodzenými nepriateľmi sú dulovnica, hraboš vodný a vydra.

Existencia pstruha potočného je dnes vážne ohrozená vzrastajúcim znečistením vodných tokov, ich sčasti neodbornou reguláciou, ako aj neúmerným tlakom zo strany športových rybárov. Na mnohých miestach sa udržiava na žiadúcej výške len umelým odchovom.

